

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

İÇİNDEKİLER

Kış sezonunda Barbunya bahğının beslenmesi	1
1968 yılında İstanbul Balık Hallerinde satılmış olan su ürünleri	5
Alabahklar (XII)	11
Levrek	15
Deniz Ürünlerimizin Azalış Sebepleri	20
Dünya Balıkçılık Alemi	23

CİLT: XVII

SAYI: 7

TEMMUZ-1969

ET ve BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARAFINDAN YAYINLANIR

BALIK ve BALIKÇILIK

Sahibi: ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu Sayıda yazı işlerini fiilen
idare eden

ORHAN KARAATA

Adres ve Müraaat Yeri

Abone Şartları :

ET VE BALIK KURUMU
BALIKÇILIK
MÜESSESESİ MÜDÜRLÜĞÜ
BEŞİKTAŞ — İSTANBUL
Telefon: 47 39 30

YILLIK	15	LİRA
HARİCE	30	LİRA
İlân Ücretleri Müdürlükle kararlaştırılır.		

Not : Basılmak üzere gönderilen yazılar, Heyetçe incelenir, uygun bulunanlar basılır.

Yazılarda belirtilen görüşler, yazarların kişisel düşünceleridir.

Kapak Resmi : Ölümde birleşmiş çeşitli Som balıkları

Baskı Ta.: 31.7.1969

12 Eylül 1959

Devlet Nüshası

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu: 1953

Et ve Balık Kurumu tarafından her ay yayınlanır

CİLT : XVII

SAYI : 7

TEMMUZ 1969

KIŞ SEZONUNDA BARBUNYA BALIĞININ BESLENMESİ (MULLUS BARBATUS PONTICUS ESSIPOV)

Biolog Nezih BİLECİK

Karadenizin Bulgaristan sahillerindeki Barbunya balığının yaşayışında iki periyot görülmektedir. Birinci periyotta sahile yaklaşır, ikincisinde ise derin sulara çekilirler. Birinci periyotta büyük Barbunyalar beslenmek amacı ile sahile yaklaşır, tâ ki çoğalmak için derin sulara çekilinceye kadar. Kıyıdaki hayatları Nisan sonundan Temmuz başına kadar devam eder. Yeni nesil, derin sularda bir müddet beslendikten sonra, daha iyi beslenebilmek için Ağustos-Eylül aylarında kıyıya yaklaşır. İkincisi periyotta Barbunya balığı sahil mıntakasını tamamen terkeder ve sıcaklık derecesi 7°C olan daha derin sulara göç eder (Ivanov 1960).

Yapılan çalışmalar, Barbunya balığının sadece sahilde bulunduğu devir sırasındaki beslenmesidir (Kıneva Abacieva ve Marinov 1960). Barbunya'nın ikinci periyottaki yani derin sulara göç ettikten sonraki beslenmesi araçların yetersizliği sebebiyle meçhul kalmıştır.

Aşağıda Barbunyanın kış sezonundaki beslenme indeksi verilmektedir. Genel istatistiğe göre bu sezondaki gıdaların çeşitleri daha azdır.

Barbunya balığının besinlerinde mevcut olan çeşitlerin cetveli:

I. Nematodes

II. Polychaeta

Harmothoe reticulata (Clap.)

Nereis diversicolor O.F.M.

Nephtys hombergii Aud. et M. Edw.

Capitella capitata (Fabr).

Pectinaria Koreni Malmgr.

Melinna palmata Gr.

Terebellides stroemi Sars

III. Mollusca

Syndesmya alba (Poli)

Macra subtruncata (Da Costa)

var. *triangula* Ren.

Meretrix rudis (Poli)

Tapes Lineatus Mil.

Cardium edule L.

Cylichnina variabilis Mil.

IV. Crustacea

Harpacticoidea

Iphince elisae Bacesco

Apherusa bispinosa (Bate)

Ampelisca diadema (A. Costa)

Dexamine spinosa (Mont.)

Coremapus versicularis Norm.

Mysidae

Upogebbia littoralis-Larvae

Leander sp.

Crangon crangon (L.)

Portunus sp.

Decapoda-Larvae

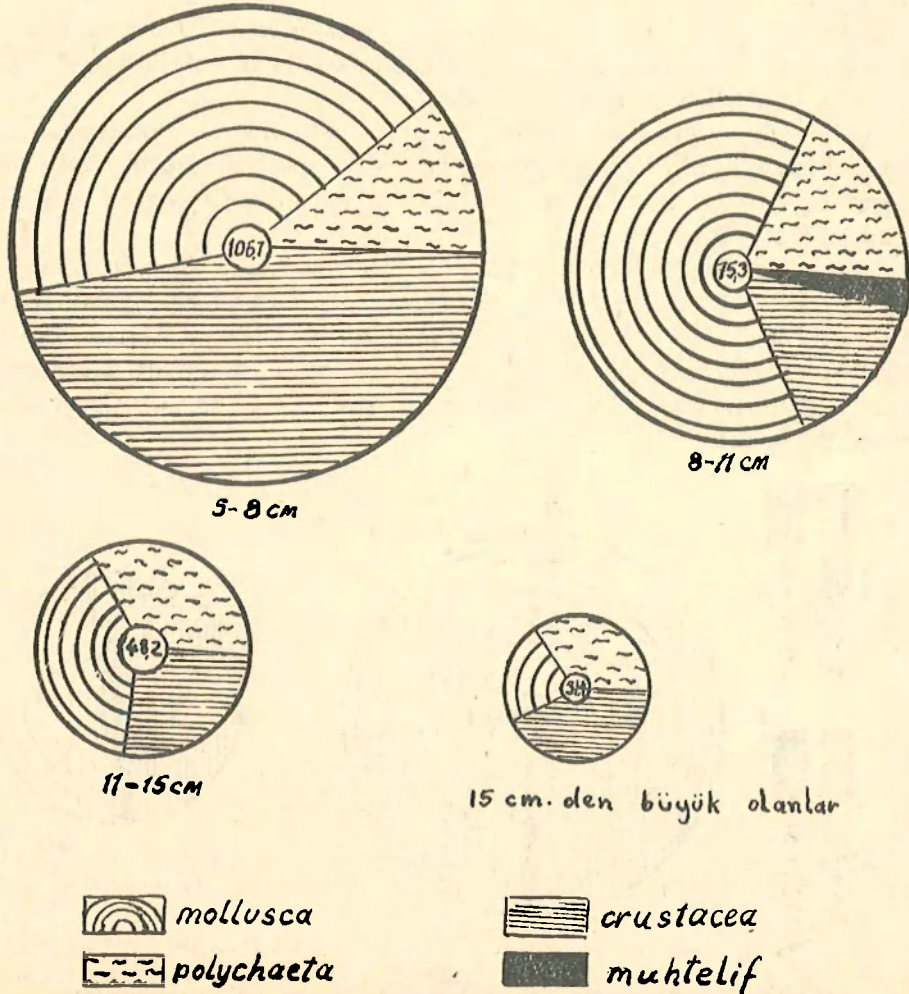
V. Pisces

Pomatoschistus minutus (Can.)

Kumlu deniz diplerindeki özel türler: *Nerine cirratulus*, *Capitellides* Giardi, *Phyllodoce rubiginosa* v.s. daha derin, zemini bataklı deniz sularında: *Terebellides stroemi*, *Melinna palmata* ve *Capitella capitata* vs. çeşitleri görülür. Mollusca'lar derin sularda bulunur: *Sindesmya alba*,

Mactra subtruncata, *Cylichnina variabilis* vs. gibi. Burada kıyıdaکی zemin kumlu sularda bulunan *Tellina exigua* görülüyor. Crustacea çeşitleri için aynı hal varittir. Derinlerde, kıyıdaکی çeşitlerden olan *Idotea baltica*, *Eurydice* sp. *Gammarus locusta* ve *Athanas nitescens*'e rastlanmıyor. Buna karşı *Iphinoe elisae*, *Coremapus versicularis* vs. görülüyor.

Barbunyanın kış sezonundaki beslenmesinde en önemli rolü Mollusca'lar oynar (% 54,8). Bunlarda büyük nisbette *Mactra subtruncata* ve *Syndesmya alba* vardır. İkinci planda Crustacea'lar yer alır (% 4,3). Bunlardan en önemlileri: *Upogebbia*, *Leander*, *Crangon*, *Carcinus*, *Portunus*'dır. Polychaeta'lar % 19,7 sini teşkil ederler. Bunlardan en çok görülen *Nephtys hombergii* ve *Terebellides stroemi*'dir.

Şekil : 1 — Barbunya'nın beslenmesinde değişik grupların önemi.

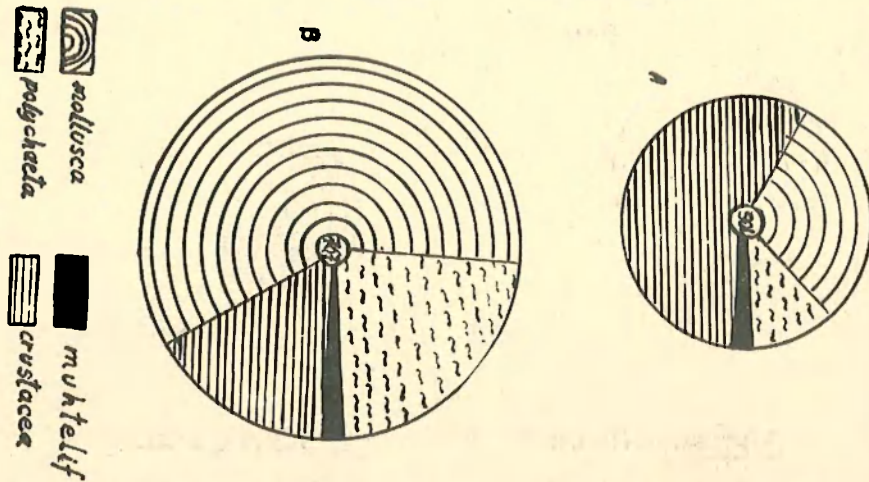
Kış sezonunda Barbunyanın açık denizlerdeki beslenmesi ile kıyıdaki beslenmesi arasında mukayese yapılırsa, açık denizlerdeki beslenmede, Mollusca'ların önemi çok fazladır (% 54,8). Kıyıda ise % 18,4 dır. Açık denizlerdeki beslenmede Crustacea türü gıdalar azalır (% 24,3). Kıyıda ise bu hal (% 46,6) dır. Burada Polychaeta'larm önemi azalır. Eldeki bilgiler, Barbunya balığının beslenmesi hakkında mukayeseler yapmaya imkân vermektedir.

En iyi beslenen Barbunya 5-8 cm. olanıdır. Barbunyanın 5-8 cm. olunda Mollusca'ların ve Crustacea'ların önemi aynıdır (Şekil 1-% 42,1 Mollusca, % 46,7 Crustacea'ler). Aynı boydaki Barbunyanın sahildeki beslenmesi farklıdır. Sahildeki beslenmede Mollusca'ların hiç rolü yoktur. Burada Crustacea cinslerinin rolü büyüktür.

8-11 cm. boyundakilerin beslenmesinde Mollusca ve Polychaeta'ların önemi artar. Crustacea'ler bunlardan sonra gelir (Mollusca % 63,5, Polychaeta % 49,3, Crustacea % 16,4).

11-15 cm. boyundaki Barbunyanın beslenmesinde Mollusca'lar % 38,6, Polychaetalar % 34, Crustacea'ler ise % 27,4 olur. Bu boydaki Barbunyanın, kıyıda manzarası çok farklıdır. Burada Crustacea cinsi gıdanın rolü büyüktür.

15-17 cm. boyundaki barbunyanın beslenmesinde Crustacea'ler ön plana geçer ve bu oran % 41,7 dir. Burada Mollusca'ların önemi azalır. Genel olarak 11 cm. boyunda Barbunya daha iyi beslenir. Gıdası Molluscalar ve Crustacea'lerdir. 11-15 cm. boyundaki barbunyanın beslenmesi zayıftır. Aynı nisbette Polychaeta'lardan, Mollusca'lardan ve Crustacea'lerden faydalanır.

Şekil : 2 — Sahillerde (A) ve açık denizlerde (B) Barbunyanın beslenmesinde rol oynayan hayvan grupları

EMİNE-Nesebır bölgesinden elde edilen Mataryele göre Mollusca'ların öneminin azaldığı görülür (Kmeva Abacieva ve Marinov 1960). Bu mıntıkada bol miktarda Upogebbia Littoralis müşahede edilmektedir ki bu, Barbunyanın yem olarak çok tercih ettiği gıdadır. EMİNE-Nesebır mıntakasinda 15-25 m. derinlikdeki besinlerin Barbunyanın beslenmesinde ve büyümesindeki münasebetleri, bu derinlikdeki faunanın önemi ni belirtir. Şekil 2 deki grafikden görüldüğü üzere Barbunyanın EMİNE-Nesebır mıntakasinda bulunan gıdası en çok Crustacea'lerden olup Upogebbia littoralis-Larvae ile Leander sp. ve Crangon crangondur. Bunlar % 55,5 ini, daha az önem taşıyan Mollusca'lar % 31,7 sini ve Polychaeata'lar % 10,6 sını teşkil ederler.

30-62 m. derinlikdeki Barbunyanın yemi Molluscalardır ve % 58,4 dür. Polychaeata'lar ve Crustacea'ların önemi aynı olup % 23,2 ve % 17,3 tür. Mollusca'lardan en çok Syndesmya alba ve Macra subtruncata ve Polychaeata'lardan Terebellides stroemi ve Nereis hombergii çoğunluğu teşkil eder.

Netice itibariyle kış mevsiminde derin sulardaki Barbunyalar Mollusca'larla beslenirler. Barbunyanın beslenmesindeki değişiklikler, yukarıda serdedilen bilgilerden anlaşılmaktadır. Görülüyor ki zayıf dahi olsa, Barbunya balığı kışın da beslenmektedir ve bu sezondaki beslenmede Molluscalar, daha az miktarda Polychaeata'lar ile Crustaceae cinsleri önem taşır.

Literatür: V. Kmeva Abacieva-T. Marinov (Bulletin de L'Institut Central de Recherches Scientifiques Sur La Pisciculture et La Pêche-Varna. Tome 1-1961)

— o o O o o —

1968 YILINDA İSTANBUL BALIK HALLERİNDE SATILMIŞ OLAN SU ÜRÜNLERİ

Şadan BARLAS

İstanbul Balık Hâlleri Müdürlüğünce verilen istatistikî bilgiye göre 1968 yılında adı geçen Hâllerde toplam değeri 58.552.687 Türk Lirası olan 12.407.101 kilogram ve ayrıca 686.858 adet çeşitli deniz ve tatlısu ürünleri satılmıştır. Kilogram olarak satılmış ürünlerin miktarında bir yıl evvelkine nazaran 759.002 kilogram bir düşüş, adet olarak satılmış ürünlerde ise 286.340 adet bir fazlalık kaydedilmiştir. Değerde ise artış 10.220.492 Türk lirasıdır. 1968 de İstanbul Balık Hâllerinde satılmış olan su ürünlerinin tümünün değeri (58.552.687 TL.) şimdiye kadar adı ge-

çen Hâllerde satılmış olan su ürünlerinin değerinin en yüksek seviyesini teşkil eder.

1968 de İstanbul Balık Hallerinde satılmış olan su ürünlerinin gruplar itibariyle miktar ve değerleri şöyledir:

Tablo I

Gruplar	Miktar		Değer
	Adet	Kgr	TL
Deniz balıkları	438	12.171.944	54.369.152
Tatlısu balıkları	—	104.818	608.632
Krústaseler	150.033	129.002	3.524.038
Molüskler	536.388	1.337	50.865
Toplam	686.858	12.407.101	58.552.687

Yukarıdaki tabloda görüleceği veçhile deniz balıkları satışın hemen hemen hepsini kapsamaktadır.

Her nekadar deniz balıklarının miktarında 1967 ye nazaran bir gerileme (815.196 kilogram) olmuşsa da değerde 9.624.234 Türk Lirası bir artış kaydedilmiştir. İstanbul Balık Hâllerinde 1967 yılında satılmış olan deniz balığının ortalama kilogram fiatı 344 kuruş iken bu rakkam 1968 yılında 446 kuruşa erişmiştir. Deniz balıklarının % 32.28'ini yâni üçtebirini palamut (% 24.81) ve torik (% 7.47) teşkil etmektedir.

1968 de satılmış olan tatlısu balıklarının miktarı bir evvelki yıla nazaran 39.470 kilogram daha fazladır. Bu balıkların satış değerinde de 231.688 Türk lirası bir fazlalık kaydedilmiştir.

Krústaselerde kilogram bakımından artış (+15399 kilogram), adet bakımından düşüş (—17065) olmuştur. Bu ürünlerin değeri 1967 rakamından 341.102 Türk Lirası daha fazladır.

Yumuşakcalara gelince; bu ürünlerin gerek miktarında gerekse değerinde 1967 yılına nazaran artış olmuştur. Değer artışı 23.468 TL. sı, miktar artışı 303.769 adet ve ayrıca 1325 kilogramdır.

1968 yılında İstanbul Balık Hâllerinde 100.000 kilogramın üstünde satılmış olan deniz balıklarının cins, miktar ve değerleri aşağıda sıralanmıştır:

Tablo II

Balık cinsleri	Miktar		Değer
	Adet	Kgr	TL
Palamut	—	4.904.285	18.113.418
Torik	—	1.627.646	4.542.086
İstavrit	—	1.157.686	3.327.328
Hamsi	—	1.017.473	2.395.158
Lüfer	—	913.643	4.543.021
Kalkan	—	878.776	5.917.368
Uskumru	—	378.818	2.744.908
Tekir	—	326.830	3.879.340
Kefal	—	301.793	1.783.444
Sardalya	—	142.874	1.069.674
Diğer balıklar	438	522.120	6.049.198
Toplam	438	12.171.944	54.364.943

1966 ve 1967 yıllarında İstanbul Balık Hâllerinde bu haddin üstünde sırasıyla 14 ve 11 cins balık satılmış olmasına mukabil 1968 yılında sadece 10 cins satılmıştır.

1967 yılında 100.000 kilogramın üstünde satılmış olan Orkinoz (147.775 kilogram) ve Kolyoz (106.378 kilogram) 1968 de bu haddin altında kalmış; buna mukabil 1967 de bu seviyenin aşağısında bulunan Sardalya geçen yıl 142.874 kilogramla üstüne çıkmıştır.

Geçen yıl 100.000 tonun üstünde satılıp ta 1967 ye nazaran daha az miktarda olan balıklar istavrit, hamsi, lüfer, uskumrudur. Buna mukabil palamut, kalkan, tekir, kefal balıklarında artış olmuştur.

Birinci gruba dahil balıklarda aleyhteki fark istavritte 862.825, hamside 242.194, lüferde 960.416 ve uskumruda 342.445 kilogramdır. Daha fazla satılmış olan balıklarda lehteki fark ise palamutta 1.080.960, kalkan 226.994, tekirde 57.721 ve kefalde 99.215 kilogramdır.

Geçen yıl İstanbul Balık Hâllerinde 100.000 kilogramın altında satılmış olan balıklar önem sıralarına göre şöyledir: Orkinoz 65.376; minakop 61.521, kolyoz 47.039; levrek 46.580; dil-pisi 42.819; kılıç 39.755; mercan-sinağrit 32.369; zargana 26.220; barbunya 25.964; kırlangıç 19.072; mezgit 18.351; gümüş 16.002; hâni, lâpina, ışkina 14.728; izma-

rit-istrongiloz 13.508; çitari 8.959; karagöz 8.800; gelincik 8.305; iskor-pit 5.631; kupes 5.510; dülger 1.627; kaya 1.431; akya 983; kupes 5.510; dülger 1.627; tirsi 412; köpek balığı 313; marya olarak satılan balıklar 10.845 kilogram.

1968 yılında İstanbul Balık Hâllerinde satılmış olan belli başlı de-niz balıklarımızın aylık ve 1960-68 dönemi yıllık ortalama toptan kilo-gram satış fiyatları 7. sahifedeki tabloda gösterilmiştir. Bu tabloda görü-leceği veçhile sardalya balığı hariç diğer balıkların 1968 yılı ortalama kilogram toptan satış fiyatları bir evvelki yıla ait fiatlardan daha yük-sektir. En büyük artış 510 kuruş fazlalıkla kolyozda ve en az artış 30 kuruş fazlalıkla palamut'ta meydana gelmiştir. Sardalya'da düşüş ise bir yıl evvelkine göre 89 kuruşu bulmuştur.

Geçen yıl İstanbul Balık Hâllerinde satılmış olan torik ve palamut balıklarının çift itibariyle aylık ortalama ağırlıkları gram olarak aşağıda sıralanmıştır:

Tablo III

Aylar	Torik	Palamut
Ocak	5200	1300
Şubat	5100	1150
Mart	5000	950
Nisan	5100	900
Mayıs	5150	950
Haziran	4500	1500
Temmuz	4800	200
Ağustos	8000	1000
Eylül	8100	1300
Ekim	7000	1300
Kasım	11000	1500
Aralık	9600	1200

1968 de satılmış olan tatlısu balıkları ile krüstaselerin ve yumuşak-caların cins, miktar, değer ve yıllık ortalama toptan kilogram fiyatları şöyledir:

Tablo IV

Cinsler	Miktar		Değer	F i a t	
	Adet	Kgr	TL	Kgr/Krş	Adet/Krş
a) Tatlisu Balıkları					
Levrek-Sudak	—	57.396	383.167	667	
Mersin	—	20.986	156.214	423	
Yayın	—	10.774	45.663	778	
Yılan balığı	—	9.416	3.236	233	
Sazan	—	2.617	6.116	458	
Kızılkanat	—	2.317	10.612	257	
Turna	—	1.262	3.245	758	
Kefal	—	50	379		
b) Krüstaseler					
Karides	—	129.002	2.444.984	1895	
Pavurya	82.490	—	137.874	260	
İstakoz	47.407	—	847.805	1587	
Çağanoz -	17.759	—	5.462	31	
Kerevit					
Böcek	2.376	—	87.913	3700	
e) Molüskler					
Midye	454.460	—	19.441		4
Tarak	65.620	—	11.913		18
Kalamarya	—	1.337	11.552	864	
İstridye	15.857	—	5.860		36
Sübye	451	—	2.099		463

Geçen Yıl İstanbul Balık Hâllerinde satılmış olan deniz balıklarının krüstaselerin ve molükslerin en büyük bölümü Marmara denizi, İstanbul Boğazı ve Karadenizde avlanmıştır.

Tablo V

1968 yılında İstanbul Balık Hallerinde satılmış olan deniz balıklarının aylık ve 1960 - 1968 dönemi yıllık ortalama toptan kilogram satış fiyatları

Aylar	Hamsi TL.	İstavrit TL.	Kalkan TL.	Kefal TL.	Kılıç TL.	Kolyoz TL.	Lüfer TL.	Palamut TL.	Sardalya TL.	Torik TL.	Uskumru TL.
Ocak	1.97	3.20	11.54	6.62	37.74	6.90	4.45	3.59	11.42	20.84	7.86
Şubat	1.92	2.56	10.36	5.48	27.39	4.46	3.62	2.43	—	14.58	7.43
Mart	3.23	2.30	8.25	6.80	31.45	7.93	9.27	4.33	20.90	23.68	7.09
Nisan	3.54	4.60	7.37	5.20	24.07	9.02	9.14	5.31	11.46	42.86	6.16
Mayıs	1.61	2.85	4.96	5.63	21.31	9.86	4.16	4.43	5.95	16.51	3.70
Haziran	3.36	3.48	4.93	7.31	31.96	10.93	6.56	6.90	7.32	17.64	6.31
Temmuz	2.23	3.22	6.93	8.32	33.80	7.73	6.34	2.94	8.72	20.92	6.43
Ağustos	3.60	3.55	8.80	6.85	30.28	8.11	3.36	4.35	7.23	34.17	4.05
Eylül	3.44	2.76	7.19	6.25	21.08	6.34	8.46	3.34	6.48	20.11	4.51
Ekim	4.41	3.16	7.28	6.50	33.84	6.62	4.54	2.98	6.29	68.86	5.94
Kasım	1.39	2.81	5.40	5.31	32.00	6.65	6.04	5.21	4.26	29.37	4.76
Aralık	2.54	3.44	9.36	6.46	31.33	10.56	9.20	9.85	5.23	39.32	11.50
1968	2.35	2.87	6.73	5.90	23.29	6.68	4.97	4.01	7.52	14.90	7.24
1967	1.42	1.69	6.27	4.78	18.19	4.43	4.08	3.71	8.41	14.53	3.16
1966	1.45	1.98	3.03	4.94	8.29	2.93	5.39	2.53	6.35	10.99	1.89
1965	1.10	1.72	7.30	4.63	15.90	3.00	4.20	2.17	6.63	47.92	1.50
1964	1.29	1.45	4.45	4.11	12.36	2.82	7.96	2.80	5.12	48.75	1.63
1963	1.51	1.30	4.98	4.31	11.35	2.08	7.41	5.98	3.82	32.44	1.60
1962	1.47	1.64	5.00	3.94	11.99	2.16	7.41	5.98	3.82	32.44	1.60
1961	2.02	1.52	3.61	4.14	12.85	2.96	4.79	1.71	3.28	11.26	1.54
1960	1.67	1.42	3.79	4.09	11.75	2.10	4.60	1.10	2.91	21.10	1.56

Not : Palamut ve Torik balıklarının fiyatları çift olarak verilmiştir.

Palamut balığının 1968 yılı ortalama kilogram fiyatı 3.22, Torik balığının ise 278 TL. sıdır.

Tablo V

1968 yılında stanbul Balık Hallerinde satılmış olan deniz balıklarının aylık ve 1960 - 1968 dönemi yıllık ortalama toptan kilogram satış fiyatları

Aylar	Hamsi TL.	İstavrit TL.	Kalkan TL.	Kefal TL.	Kılıç TL.	Kolyoz TL.	Lüfer TL.	Palamut TL.	Sardalya TL.	Torik TL.	Uskumru TL.
Ocak	1.97	3.20	11.54	6.62	37.74	6.90	4.45	3.59	11.42	20.84	7.86
Şubat	1.92	2.56	10.36	5.48	27.39	4.46	3.62	2.43	—	14.58	7.43
Mart	3.23	2.30	8.25	6.80	31.45	7.93	9.27	4.33	20.90	23.68	7.09
Nisan	3.54	4.60	7.37	5.20	24.07	9.02	9.14	5.31	11.46	42.86	6.16
Mayıs	1.61	2.85	4.96	5.63	21.31	9.86	4.16	4.43	5.95	16.51	3.70
Haziran	3.36	3.48	4.93	7.31	31.96	10.93	6.56	6.90	7.32	17.64	6.31
Temmuz	2.23	3.22	6.93	8.32	33.80	7.73	6.34	2.94	8.72	20.92	6.43
Ağustos	3.60	3.55	8.80	6.85	30.28	8.11	3.36	4.35	7.23	34.17	4.05
Eylül	3.44	2.76	7.19	6.25	21.08	6.34	8.46	3.34	6.48	20.11	4.51
Ekim	4.41	3.16	7.28	6.50	33.84	6.62	4.54	2.98	6.29	68.86	5.94
Kasım	1.39	2.81	5.40	5.31	32.00	6.65	6.04	5.21	4.26	29.37	4.76
Aralık	2.54	3.44	9.36	6.46	31.33	10.56	9.20	9.85	5.23	39.32	11.50
1968	2.35	2.87	6.73	5.90	23.29	6.68	4.97	4.01	7.52	14.90	7.24
1967	1.42	1.69	6.27	4.78	18.19	4.43	4.08	3.71	8.41	14.53	3.16
1966	1.45	1.98	3.03	4.94	8.29	2.93	5.39	2.53	6.35	10.99	1.89
1965	1.10	1.72	7.30	4.63	15.90	3.00	4.20	2.17	6.63	47.92	1.50
1964	1.29	1.45	4.45	4.11	12.36	2.82	7.96	2.80	5.12	48.75	1.63
1963	1.51	1.30	4.98	4.31	11.35	2.08	7.41	5.98	3.82	32.44	1.60
1962	1.47	1.64	5.00	3.94	11.99	2.16	7.41	5.98	3.82	32.44	1.60
1961	2.02	1.52	3.61	4.14	12.85	2.96	4.79	1.71	3.28	11.26	1.54
1960	1.67	1.42	3.79	4.09	11.75	2.10	4.60	1.10	2.91	21.10	1.56

Not : Palamut ve Torik balıklarının fiyatları gift olarak verilmiştir.

Palamut balığının 1968 yılı ortalama kilogram fiyatı 3.22, Torik balığının ise 278 TL. sıdır.

ALABALIKLAR (XII)

Yazan : Emekli Koramiral
Şeref Karapınar

SUNİ USULLERLE ALABALIK ÜRETİMİ

Etinin lezzet ve nefâseti deniz balıklarından da üstün sayılan alabalıklar ticarî sahada büyük rağbet görmekte ve iyi kazanç sağlamaktadır. Bundan başka kıtaların sahillere uzak iç bölgelerinde balık avı sporu bakımından da tatlısu alabalıkları büyük önem taşıdıklarından bugün Avrupa, Asya ve bilhassa Amerikada alabalık neslini artırma yolunda büyük çabalar sarfedilmekte ve bu maksatla büyük yatırımlar yapılarak bir takım tesisler kurulmakta ve alabalıkları sunî usullerle üretme yoluna gidilmektedir. Biz yazımızda bu sunî üretim hakkında umumî bir fikir vermek üzere Birleşik Amerika ve Japonyada tatbik edilen usullerden kısaca bahsedeceğiz:

Birleşik Amerikada alabalık üretimi :

Alabalıkların azalmasının sebepleri :

Amerikada tatlısu av balıkları içinde en makbul sayılan çeşitli alabalık türlerinin miktarı tabiatın gittikçe azalmaktadır. Amerikanın nüfusu artmış endüstri ve iskân ihtiyaçlarını karşılamak üzere ormanlar kesilerek yok olmuş, tabîî şartlar değişmiş ve alabalıkların yumurta bıraktıkları küçük derelerin bir kısmı kurumıştır. Ergin alabalıklar yumurtalarını tehlikeli büyük sulara bırakmak mecburiyetinde kalmaktadır. Bu sulara yumurtalar çamurlar içinde hayatiyetini akybetmekte veya çeşitli hayvanlara yem olmaktadır. Ayrıca alabalıkların yumurtladıkları su kolları üzerine yapılan barajlar balıkların bu sulara girmesine mani olmaktadır. Akarsulardaki erozyonların, su taşmalarının, orman yangınlarının sebep olduğu yığıntılar su yataklarındaki yumurta yuvalarını tahrip etmektedir. Ormanlardaki bıçkı talasları ve kâğıt fabrikaları artıkları suları kirletmektedir. Ticarî balıkçılıkla balıkların fazla avlanmaları, balıkların yumurtalarının alınması, göl ve akarsulara yerli olmayan balık tohumlarının ekilmesi gibi faktörlerde alabalıkların azalmasında önemle rol oynamaktadır. Şimdiki halde ancak dağlık bölgelerdeki yerli alabalıkların muhafaza ve idâmesi için tedbirler alınabilmektedir. Birleşik Amerikanın bazı eyaletlerinde bu maksatla kanunlar çıkarılmış ve alabalık neslinin tükenmemesi sağlanmıştır.

Alabalık üretimi Birleşik Amerika eyaletlerine milyonlarca dolar kazanç temin etmektedir. Hükûmet senede alabalıktan ortalama 40 mil-

yon dolar bir gelir temin etmekte olup bunun bir kısmı av ruhsatiyesi satışından elde edilmektedir. Sun'î üretme istasyonlarında gıdalarına tatlı biber (Paprika) karıştırılmak suretiyle alabalıklar daha renkli, daha kuvvetli ve bilhassa av sporu bakımından daha mücadeleci yetiştirilmektedir.

Californiada alabalık cinsleri :

Californiada 12 cins TROUT vardır. Bu cinslerden başka 10 dan fazla nesli tükenmiş veya tükenmeğe yüz tutmuş olan türler vardır. Californiyada popüler olan TROUT tür ve alt türleri aşağıda en fazla kulanılan isimleri ile gösterilmiştir:

Alabalığın popüler ismi

Rainbow Trout
Steelhead Trout
Eagle Lake Rainbow Trout
Kamloops Rainbow/Trout
Golden Trout
Brown Trout
Coast Cutthroat Trout
Piute Cutthroat Trout
Lahontan Cutthroat Trout
Eastern Brook Trout
Dolly Varden Trout
Mackinaw Trout

İlmî adı

Salmo Gairdnerii
Salmo Gairdnerii Gairdnerii
Salmo Gairdnerii Aquilarum
Salmo Gairdnerii Kamloops
Salmo Aguabonita
Salmo Trutta
Salmo Clarkii Clarkii
Salmo Clarkii Seleniris
Salmo Clarkii Benshawi
Salvelinus Fontinalis
Salvelinus Malma
Salvelinus Namaychush

Californiyadaki SALMON balığı cinsleri :

Birleşik Amerikanın Pasifik sahillerinde 5 cins SALMON yaşamaktadır.

Mahalli isimleri

King Salmon
Chinook Salmon

Silver Salmon

Red salmon
Sockeye Salmon

Pink Salmon
Humpback Salmon

Chum Salmon
Dog Salmon

İlmî isimleri

Oncorhynchus tshawytscha

Oncorhynchus kisutch

Oncorhynchus nerka

Oncorhynchus gorbuscha

Oncorhynchus keta

Californiyada nesli tükenmiş veya tükenmek üzere olan alabalıklar:

Californiyada bulunan alabalıklardan 10 tür veya alt türün ya nesli tamamiyle tükenmiş veyahutta nâdir olarak avlanan fertlerin zaif ve hasta bünyeli olmalarıyla nesillerinin tükenmeğe yüz tuttuğu kabul edilmiştir. Bu türler aşağıda mahalli isimleriyle gösterilmiştir:

Bunlardan iki spesi Sangorgonio cutthroat ve Royal silver türlerinin nesillerinin tükendiğine kanaat hasıl olmuştur. Californiyada SANTA AN nehrinde yaşayan Sangorgonio cutthroat balıklarına artık hiç tesadüf edilmemektedir. LAKE TAHOE gölünde bulunan Royal silver trout türü ise en son 1949 da rapor edilmiş ve bu balığa da bu tarihten sonra tesadüf edilmemiştir. Bu yüzden her iki türün de nesillerinin tükendiğine muhakkak nazariyle bakılmaktadır.

Asıl vatanı Atlas Okyanosu olan Atlantic salmon balığı Pasifikte en son 1932 de avlanmış ve bu tarihten sonra görülmediğinden Pasifik Okyanosunda neslinin tükendiğine hükmedilmiştir.

Alabalıkların idare ve idâmesi :

Alabalıklarının üremesini ve devamını sağlamak maksadiyle bütün şartlar buna göre hazırlamağı istihdaf eder. Avlanan balık miktarının ve av mevsimlerinin tahdidi kontrol ve teftişe tabi tutulmakta ve böylece alabalıkları tabii sahaları içinde de üretme imkânı hasıl olmaktadır. Californiya Birleşik Amerikanın süratle inkişaf eden eyaletlerinden olup nüfusu gittikçe artmaktadır. Burada alınan tedbirler ve sun'î üretme istasyonlarıyla alabalıkların miktarı çoğaltılmasına rağmen avcılığın daha büyük nisbette artması yüzünden aynı seviyede muhafazası müşkül olmaktadır. Meselâ 1936 da Californiyada 150000 ruhsatlı alabalık avcısı fert başına 50 ye yakı nbalık avladıkları halde 1955 de 700000 e yükselen ruhsatlı alabalık avcısı fert başına ancak 23 balık avlayabilmişlerdir. Bir taraftan av merakı artarken diğer taraftan akarsulardaki alabalık yatakları yeni inşa edilen sulama barajları, suların kirlenmesi vesaire gibi evvelce izah ettiğimiz muhtelif sebepler yüzünden tahrip edilmekte ve azalmaktadır. Bu da ala balıkların üreme kapasitelerini azaltmakta ve balık miktarı istenilen seviyeye yükseltilememektedir. Bu durum karşısında sun'î üretme istasyonlarında stok yapmak alabalık idamesinin en iyi netice veren şekillerinden biri haline gelmiştir. Üretilen balıkların kıymeti onları stok etmenin önemini artırmakta ve bu sebeple ciddiyetle tatbikine çalışılmaktadır.

Üretilen balıkların tabiata bırakıldıktan sonra büyük çoğunluğu ile tekrar geriye dönmelerini temin ve böylece alabalık avcılarını memnun etmek için yapılan araştırmalara bi çok memleketlerde ehemmiyet verilmektedir. Tecrübeler derelerde FINGERLING stokunun istenen neticeyi tatminkâr bir şekilde vermediğini göstermiştir. Çünkü avcılarının

eline geçen miktar salıverilen balıkların ancak yüzde ikisi nisbetindedir. Avın bu azlığı karşısında balık ve av idaresi yeni bir program tertip ederek üretilen balıkların derelere serbest bırakılmadan evvel avlanacak boya kadar büyümlerini beklemeğe karar vermiştir.

Üretilerek derelere salıverilen STEELHEAD türlerine gelince bunlarda avcılara dönenler daha da azdır. Eğer yavru balıklar üreme istasyonlarında muhafaza edilir ve böylece tabii tehlikelerden masûn kalırlarsa 6 pus boya ulaştıktan sonra salıverilmek suretiyle ilerde avcılara dönenlerin miktarı daha da fazla olmaktadır.

Göllerde ise mesele tamamiyle başkadır. FİNGERLİNG'lerin düşmanlarının bulunmadığı münasip göllerde balık yavruları bu safhada salıverdikleri takdirde avcılara dönenler daha fazla olmaktadır. Çünkü balıkların çoğu balık yataklarının daha kötü şartlar arzettiği derelere nisbetle göllerde daha uzun yaşama fırsatı bulmaktadırlar. California göllerinin çoğu alabalıkların yumurtlamalarına müsait dere kollarına malik değildir. Peryodik FİNGERLİNG stoku ypmak suretiyle alabalık kesafetini münasip şekilde idâme etmek mümkün olmaktadır? Bu yüzden bine yakın gölde muayyen bir program dahilinde FİNGERLİNG salıverilmektedir. Birçok yüksek dağ gölleri içindeki su kaynakları veya akarsu kollarıyla büyük ölçüde tabii üreme ile EASTERN BROOK hasıl etmekte ve bu yüzden buralara ayrıca balık ekmeğe lüzum kalmamaktadır. Av ihtiyacı dikte etmedikçe bu balıkların kesafetinin artması ve fazla büyümlerine fırsat vermeden yakalanmaları mutad değildir.

California balık ve av idaresi biyolojistleri avlanmağa elverişli alabalık programını geliştirme yolunda araştırmalar yapmaktadırlar. Balığın iktisadî önemi dolayısıyla bu araştırmalar ön plana alınmıştır. Bunlar üretme istasyonlarına ilâveten çeşitli göllerde çeşitli FİNGERLİNG türlerini stok etmeğe çalışmaktadırlar. Son senelerde artan alâka dolayısıyla bilhassa BROWN türlerinin yetiştirilmesine önem verilmektedir. Balık yataklarının islah ve geliştirilmesi alabalık idamesinin ayrı ve önemli bir faaliyetini teşkil eder. Özel barajlar inşa ederek içinde balıkların bulunduğu derelerin yaz aylarında kurumalarına mani olup akmalarını temin etmek esaslı tedbirlerden biridir. Balıklara gıda teşkil eden anasırın kimyevî kontrolleri, Göllerde yumurtlama sahalarının geliştirilmesi, erozyonların kontrolü, suların kirlenmesinin önlenmesi yapılan çalışmalardandır. Erozyon neticesinde kum ve çakıllarla dolarak alabalıkların üremesine gayrı müsait bir hale gelen dereler ve bunların üzerindeki derince su birikintileri temizlenmekte yeni havuzlar yapılmakta akarsular alabalıkların rahatça yaşayabileceği bir hale getirilmektedir. İyi bir av nizamnamesi ile avın tahdidi alabalık idmesinin en verimli tedbirlerinden biri olmuştur.

(Devam edecek)

LEVREK

Sıtkı ÜNER

Percidae familyasındandır. Denizlerimizde iki türü vardır. Bilim lisanında Labrax ve Pungtata adlarıyla anılır. Birbirinden farkı pek belirsizdir. Pungtata'nın cildi biraz daha yumuşak olup bir takım benekler taşır. Diğerinin ise cildinde benekler yoktur. Labrax ferd itibariyle daha mebzuldür. Her ikisinin de küçüklerine ispendek denir. Bütün denizlerimizde bulunur. Marmara'da daha çoktur. Ayrıca yarım kuzey küredeki ılıman ve sıcak denizlerin sağlıklı yerlerinde yaşar. Güney denizlerinde rastlanmamaktadır. Vücudü uzun elips şeklindedir. Yan taraflarından biraz basıktır. Baş normal büyüklüktedir. Derisi iri pullarla örtülüdür. Cildine iyice intibak etmiştir. Yanları mat beyaz, karnı gümüş, sırtıkurşunı renktedir. Yan çizgi düz ve muntazamdır. İki tane olan sırt yüzgeçlerinin ortalarındaki dikenler batıcıdır. Karın ve kık yüzgeçleri yelpaze biçimindedir. Kuyruk yüzgeci palet gibi olduğundan balığa mükemmel manevra kabiliyeti sağlar. Dişleri oldukça sivridir. Ayrıca dilinin üzerinde de dişler bulunur. Ağzı büyüktür. Solungaç kapaklarının üstünde yaka istikametine doğru uzamış bir diken bulunur. Gözleri orta büyüklükte olup, parlaktır. Karadeniz ve Marmara'da yaşayanlar 14 - 15 kilo ağırlığa ve bir metre boya kadar erişirler. Akdenizde ve diğer sıcak denizlerde 50 kiloluklarına raslanmaktadır. Kaç sene yaşadığı henüz tesbit edilememiştir. Üremeleri fasıladır. Ya zaylarından itibaren sonbahar ortalarına kadar devam eder. İki milyona yakın yumurta yaparlar. İki üç bazen 20-30 adetlik sürüler halinde sahillerde yaşarlar. Kışın kuytu yerlerde, oldukça hareketsiz bir halde kalırlar. Yazın ise dere ağzlarına, büyük vapur iskelelerinin kazık diplerinde, sığıklarda, kırmalık yerlerde eğlenerek yemlenmeye çalışırlar. Kurnaz bir balıktır. Fok ile Yunus'tan çok ürker. Sahillerde yaşamasının başlıca sebebi bundandır.

Sularımızda bulunan levrekler genel olarak yerli balıklar meyanında sayılır. Ancak bâzı münferit sürüler, ilkbaharda Akdeniz'den Marmara'ya, Marmara'dakiler de yine aynı mevsimde sahil boylarını takiben Karadenize çıkış ve sonbahardan itibaren de aynı vechile iniş yaparlar. Esas sürüler bulundukları bölgeleri terketmezler. Gelincik, sardalya, pisi ve dil balığı yavruları ile, aterina, kraça istavrit gibi balıklarla, ayrıca karides yavru çağanoz, mürekkep balığı gibi deniz yaratıkları ile geçinir.

Memleketimizin en makbul balıklarındandır. Ecnebi ülkelerde de durum aynıdır. Resmî ve özel ziyafetlerde istakozun yanında en önemli yeri işgal eder. Eti beyaz ve lezzetlidir. Sindirimi de kolaydır. Bütün sene

boyunca yenir. Fakat kış ortalarında ve ilkbaharda daha nefis olur. Tavası, haşlaması, fırında kağıt kebabı, ızgarası, mayonezlisi yapılır.

Levrek fanyalı voli ağılarıyla ve kısmen dalyanlarda ve çökertme ağıları ile tutulur. Ayrıca muhtelif tipte olta takımlarıyla avlanır. Bu meyanda esefle kaydedelim ki, dinamitle öldürülerek deniz üstünden toplanır.

Olta ile avcılık :

Levrek eskiden; takriben 25-30 sene evveline kadar yaz mevsiminde ve son baharın ortalarına kadar geceleri ve sabahın erken saatlerinde İstanbul Boğazının muayyen yerlerinde, ezcümle Göksu, Baltalimanı dereleri ağızlarında, Bebek bankında, Salacak sığılıklarında, Macar Tabyası, Umuryeri, Çubuklu, Vaniköy, Kızkulesi, akıntılarında sürütme ve uzun olta ile iğnelere karides veya aterina takmak suretiyle avlanırdı. Bu gün ise gece ve gündüz her saatte müteaddit vapur ve motorlu vasıtalar Boğazda bir aşağı bir yukarı geçip gitmektedir. Bir taraftan bunların, balıklara göre canavar gibi hareketi, diğer taraftan pervanelerinin gürültüleri, geceleyin yaptıkları muazzam yakamoz, pek hassas ve korkak olan levreklerin artık buralarda barınmalarına imkân bırakmamıştır. Bundan başka dinamit atmak suretiyle yapılan avcılık da nesillerinin azalmasına sebep olmuştur. Bu gün olta ile avcılık Marmara, Ege ve kısmen de Akdeniz'e intikal etmiştir. Boğaz'da bazı seneler av verdiği de olur.

Levrek çok kurnaz bir balıktır. Oltacılığı ihtisası, tecrübeyi, yem takılmasında ustalığı, av zamanının tayinini ve av mahallerinin bilinmesini icabettirir. Günün her saatinde av vermez. Bozuk takılmış yemin yanına sokulur, fakat av âleti olduğunu sezdiğinden geri dönüp gider. Fanyalı ağ ile çevrildiği vakit kurşun yakasını, kafasını kuma sokup, kaldırmak suretiyle öte tarafa geçer. Bundan başka dalyan ağızlarının birer tuzak olduğunu anlar. İnsan gibi sağa sola, hatta dalyan direğindeki gözcüye bakar gibi bir hal alır. Geriye dönüp uzaklaşır. Fakat rüzgârlı havalarda etrafı ayarlayamadığından içerisine girer. Bu sebeple avcılığı başlı başına bir özellik taşır. Avlayan avcıya da çok zevk verir.

Sürütme takımı ile avcılık :

Av mevsimi mayıs ortasından eylül sonuna kadar devam eder. Av vakti tan yeri ağarırken başlar, güneşin çıkmasını müteakıp 45-20 dakika sonra nihayet bulur. Akşam üstü ise güneşin batmasından sonra yakamoz alıncaya kadar sürer.

Sürütme takımının olta kısmı 60 numara kalınlığında 35-40 kulaç uzunluğunda olur. Ucuna ikibuçuk santim büyüklüğünde bir firdöndü bağlanır. Bu firdöndüye aynı kalınlıkta 50 santim uzunluğunda ek beden eklenir. Ucuna aynı tipte bir firdöndü takılır. Bu firdöndünün boş

kalan halkasına 4 kulaç uzunluğunda ve balıkların iriliklerine göre 35-60 numara kalınlığında sarı, yeşil veya petrol rengine parlak naylon bedene ilâve olunur. Bedene (Qual 1847) 2/0 — 4/0 numara çelik iğne bağlanarak takım hazırlanmış olur.

Levreğin sevdiği yemlerin başında karides gelir. Ancak irice çalı karidesi seçilmelidir. Bu nevi karides Marmara ve Ege Denizinin ve Akdenizin sığ yerlerindeki taşlık, sazlık mahallerinde ve dere ağızlarında bulunur. Kepçe ile tutulur. Yemi diri olarak kullanmak şarttır. Takma usulüne gelince; evvelâ karidesin başının ucundaki testere biçiminde sivri organ kırılır. Bunu müteakıp yelpaze şeklindeki kuyruğu baş ve işaret parmaklarının tırnakları yardımıyla koparılır. Bedendeki iğne koparılan yerin dibinden sokulup kafaya doğru yürütülür. Ucu ense kökünden çıkarılır. Şayet karides ufak ise ikinci bir karidesin kafa ve kuyruğundaki pürüzler aynı vechile giderilir. Kuyruk tarafındaki birinci oynağın ortasından, birinci karidesin ense kökünden dışarı çıkmış olan iğneye yerleştirilir. Böylece ikinci karidesin oltada diri kalması sağlanır.

Karidesin kuyruk kısmını teşkil eden yelpaze şeklindeki organın giderilmesi, yemin dönmesini önler. Kafasının ön tarafına doğru uzamış testere ağzı gibi organ da karidesin müdafaa silâhıdır. Kendisini avlayan balıkların boğazından geçmesine mani teşkil eder. Bunun da koparılması levreğin kolayca atlamasına -saldırmasına- kolaylık verir.

Levreğin gezindikleri yerler umumiyetle sığlık mahalleridir. Yemin deniz seviyesinde kalmaması ve dibe yakın bulunması için, oltadaki birinci fırdöndünün iki karış yukarıya 20-30 gram ağırlığında yaprak kurşun parçası (=kıstırma) ilâve edilir.

Av mahalline gidilince, yukarda tarifini yaptığımız usulde bir veya iki karides iğneye takılır. Vasıta kürek yardımı ile harekete geçirilirken olta ele alınıp aheste aheste 35 kulaç kadar denize bırakılır. Bundan sonra arada bir kürek çekmek suretiyle hafif hafif seyredilir. Bu esnalarda olta elle 60 santim kadar hızla çekilir. Tekrar bırakılır. Böylece gezinilirken balık atlayınca, kullana kullana sandalın yanına getirilir. Kepçe ile içeri alınır. Vakit müsait ise tekrar yem takılıp avcılığa devam olunur.

Yukarda tarifi yapılan levrek oltasına karides yerine kıraca, atarina, çamuka, sardalya gibi balıklar da takılabilir. Ancak bunların çok taze ve renklerinin bozulmamış olması şarttır. İğne bu yemlerin alt çenesinden sokulup üst çenesinden çıkarılarak takılır. Av zamanı yine aynıdır. Takıma bâzen sinağrit atlar. İri boyda olurlarsa bedeni 70-80 numaraya kadar kalınlaştırma kicabeder.

Kaşıkla Avcılık :

Marmara, Ege, Akdenizin ve kısmen de Karadenizin sazlık kırmalık

mahallerinin 6-7 kulacı geçmeyen sığlıklarında kaşık takımıyla avcılık yapılır. Mevsimi mayıstan ekim ortasına kadar devam eder. Avcılık tanyeri ağarırken başlar, güneşin çıkmasını müteakip yarım saat sonra nihayet bulur. Akşam üstü ise güneş batıp yakamoz alıncaya kadar devam eder.

Kaşık takımı sürütme oltasını andırır. Ancak bedenın ucundaki iğnenin yerine söğüt yaprağı şeklinde fransız tipi 1 ilâ 3 numara kaşık bağlanır. Kıştırma ismi verilen ağırlık 80-100 grama kadar arttırılır. Balıkların irilikleri nazara alınarak beden 40 ilâ 80 numara kalınlığında olur. Avcılık 2-3 mil sür'atle hareket ettirilen motorlu vasıta ile yapılır. Olta 35-40 kulaç kadar bırakılarak balığın bulunduğu sahada gezilir. Balık atlayınca kullana kullana çekilir. Kepçe ile içeri alınır.

Levrek Çaparisi :

Sürütme ve kaşık takımlarıyla avcılık yapılan bölgelerde çapari vasıtasıyla avlanmak mümkündür. Av mevsimi ve vakitleri aynıdır. Levrek çaparisi 9 ilâ 42 iğneli olur. Beden çift kat 60 numara sarı, yeşil veya petrol renginde parlak naylondan seçilir. Köstekler tek kat 60-80 numara olup, uzunluğu iğne boyu hariç 35-38 santimdir. Levrek yakalandığı vakit zor gösterdiğinden tek düğümlü köstekleri kolayca sıyrabilir. Mahzuru önlemek için, kösteklerin iğneye bağlanan ucuna mutlaka iki defa döndürülmüş düğüm (—Sarma düğüm) yapılmalıdır. Kösteklere (Qaul 900) 8 numara iğne takılıp, kırmızı, beyaz renkte horozun boyun tüylerinden 4-6 adedi yahut kazın veya martının kınaya batırılarak acı kanarya sarısı bir renk alan göğüs tüylerinden 2-3 adedi bağlanır. Aynı ayrı renkleri taşıyan köstekler çift kat bedenın arasına sokularak çok ince naylon ipliği ile sağlı sollu punta yapılmak suretiyle tesbit olunur. İşlem esnasında puntalar üzerine tırnak parlatmaya mahsus 0 numara şeffaf oje sürülürse punta bedene daha iyi intibak eder. Köstekler bedene dizilirken birbirinden açıklığı 8-10 santim mesafeli hesaplanır. Oltası da 100 numara kalınlığında naylondan yapılır. 40 kulaç uzunluğunda olur. Çapariye suların derinliklerine göre 100-150 gram ağırlığında iskandil takılır. Balığın bulunduğu bölgeye yaklaşıırken çapariyi taşıyacak olta denize bırakılıp gamı alındıktan sonra içeri çekilir. Çapari eklenir. Denize sarkıtılır. Olta 30-35 kulaç salıverilirken motorlu vasıta da 2-3 mil sür'atle harekete geçirilmiş olur. Av sahasında gezinilirken balık çapariye atlayınca vasıta hemen durdurulur. Olta yavaş yavaş çekilir. Balıklar içeriye tercihan kepe ile alınır.

Başkaca Olta Takımları :

Levrek Marmaranın bazı bölgelerinde ezcümle, İzmit Körfezi sahillerinin 18-20 kulaçlık derinliklerinde, ilkbahar mevsiminde yemli torik olta tipindeki takımlar zokaya diri uskumru takılarak avcılığı yapılır.

**İSTANBUL BOĞAZINDA KAŞIKLI ve YEMLİ
DİP SÜRÜTMESİ TAKIMIYLA AVCILIK**

Oltacılığı yeni olduğundan mevsimi, yeri, usulü bir çok profesyonel ve amatör balıkçılar tarafından bilinmemektedir. Takımın hazırlanması ve avcılığı başlıbaşına özellik taşır.

Av yeri, İstanbul Boğazının Üsküdar ve Kuzguncuk arası açıklarındaki Kanal bölgesidir. Mevsimi Nisan haftasından haziran sonuna kadar devam eder. Avcılık sabahın erken saatlerinde ve akşam üstü, bâzen bütün gün ve ayrıca geceleri yapılır. Takımın kösteğine, gündüzleri kaşık, geceleri diri yem takılır. Gece avcılığında vasıtada gemici feneri yakılmalıdır. Çünkü av yeri büyük gemilerin Boğaz'da iniş yoluna tesadüf eder. Gündüzleri kaşıklı takıma levrek'ten çok iri boyda kofana atlar.

Takımın Yapılışı :

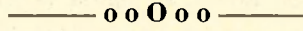
Takımın olta kısmı 100 metre boyunda 60 numara kalınlığında olur. Kangal halinde satılan bu uzunluktaki naylon parçası 17 santim boyunda, 12 santim genişliğinde 2 santim kalınlığında bir mantara bağlandıktan sonra sarılır. Diğer taraftan 7-8 milimetre çapında sustalı bir çelik halkaya 3-4 santim büyüklüğünde 3 adet firdöndü geçirilir. Sırasıyla sağdan sola doğru, birinci firdöndüye mantara sarılmış naylonun ucu bağlanır. İkinci firdöndüye 12 metre uzunluğunda 60-70 numara kalınlığında bir köstek raptedilir. Kösteğin kıvrılıp gam almasını önlemek için ortasına bir firdöndü konursa takım daha işlek olur. Bu kösteğin ucuna -gündüz avcılığı için- birbirine halkaları vasıtasıyla eklenmiş iki adet 5 numara, uzun elips şeklinde, Fransız tipi kaşık bağlanır. Sadece ikinci kaşığın ucunda iğne bulunur. Gece avcılığı için kısa saplı (Qual 1255) 6/0 numara iğne takılır. Üçüncü firdöndüye de 35 santim boyunda 60 numara kalınlığında naylon parçası yardımıyla bir kilo ağırlığında iskandil bağlanır. Böylece takım hazır hale getirilir.

Avcılık Boğazda akıntıda yapıldığından, dıştan veya içten takma motorlu sandal lâzımdır. Av yerine gidildiğinde vasıta, akıntı yukarsına tevcih edilerek, yavaşlatılır. Avcılık gündüz yapılıyorsa kaşık, gece yapılıyorsa, iğneye alt çeneden batırılıp, üst çeneden çıkarılmak suretiyle takılmış olan diri istavrit veya gelincik balığı denize sarkıtılır. Köstek gerilince, iskandil bırakılır. Olta ağır ağır indirilir. Dibin bulunmasını müteakıp olta üç kulaç çekilerek tekrar dibe temas ettirilir. Bu işlem kaşığı veya yemi taşımakta olan kösteğin, kanal suyu akıntısının etkisiyle Boğazın yukarı istikametine doğru bir vaziyet almasını sağlar. Vastanın sür'ati, birbirine ters olan alt ve üst ceryanlara göre ayarlanarak iskandilin baş tarafa doğru kaymasına çalışılır. Balıkçı deyimiyle olta kanala kaptırılır.

Avcılık: olta her defasında dipten iki üç kulaç kadar ağır ağır çekilip, tekrar dibin bulunması suretiyle icra edilir. Levrek çekiş esnasında kaşığa veya yeme atlar. Bu anda oltanın dibe takıldığı zannedilir. Çünkü bir taraftan iskandilin ağırlığı, diğer taraftan akıntıların tesiri ve balığın iriliği avcıya bu hissi verir. Hakikatte ise balık tutulmuştur. Olta yavaş yavaş çekilerek levrek vasıtanın yanına getirilir. Kepçe ile alınır. Gündüz avcılığında kaşığa kofana geldiği takdirde kepçe kullanılmaz. Sür'atle çekilip vasıtaya aktarılır.

Akıntı sebebiyle av mahallinden uzaklaşmış ise, tekrar akış yerine çıkılır. Avcılığa devam olunur. Bu takım 2 kilodan 10 kiloya kadar iri boyda levrek yakalanır.

Av esnasında oltanın bazen dibe takıldığı olur. Bu takdirde vasıtaya gittiği istikamette sür'at verilip, olta evvela dikey, sonra vasıtanın kıcının çok arkasına doğru eğri duruma getirilir. Sıkıca tutulur. Vasıtanın gidişi sayesinde kurtarmak kabil olur.

DENİZ ÜRÜNLERİMİZİN AZALIŞ SEBEPLERİ

İbrahim BİLGE

Halk tarafından hissedilmese bile Balık işleriyle meşgul olanlar ve balık amatörleri Türk karasularındaki balıkların her sene bir miktar daha azaldığını üzüntü ile görmektedirler.

Vakıa Balıkhanelere her gün tonlarla balık gelmektedir. Piyasayı dolduran bu çokluk her ne kadar gözleri aldatırsa da bugünkü av araç ve tekniğinin çok daha verimli olduğu gözönüne alınırsa bilançonun ne kadar aleyhte olduğu derhal anlaşılır.

Bu azalmanın nedenleri o kadar çoktur ki hepsi bir araya gelince korkunç hakikat gözönüne serilmektedir. Aşağıda sıralayacağımız tahripkâr av usullerini ağır müeyyedilerle menetmezsek çok değil beş sene sonra balık yönünden Yunanistan ve İtalyaya benzeriz. O Yunanistan ki balıkçıları, sandalının ve takımlarının müsaderesinin yansıra hapsedilmeyi bile göze alarak üç beş balık için Türk karasularına girmektedir.

Yukarıda bahsettiğimiz azalma nedenlerini dört kısımda özetleyebiliriz: Fennî balıkçılıktan mahrum olmamız, Tirol-Tarata çekilmesi, Bombacılık, Karadenizdeki komşu memleketlerin kendi sularında balıkçılığa önem vermeleri...

Evveleminde Türkiye, balıkçılığını, hava şartlarına bağlamış durumdadır. Kışların uzun ve sert oluşu bizde balık kıtlığına sebep olur. Sahillerimizde balıkçı limanlarının bulunmaması sebebiyle balıkçılığımız

kıyı balıkçılığından ileri gitmiş değildir. Meselâ bu sene kış mevsiminin uzun ve sert oluşu yüzünden Karadenizden gelen Boğaz üst akıntılarının çok soğuk olması nedeniyle yem balıklar henüz kanaldan çıkamamıştır. Belki de fazla kış sebebiyle Kofananın Boğazda yatıp kılçık kalmamasına ufak balığı yok etmesi hattâ kendi küçüklerine dahi saldırması düşündürücüdür.

Türk balık sanayii fennî balıkçılıktan da mahrumdur. Son senelerde çapları büyüyen ve miktarları artan gırgırlardan başka kuvvetli bir av aracı ve metodumuz yoktur. Karadenizde, Akdeniz ve Ege Denizinde hatta Marmarada açık deniz balıkçılığı yapma imkânından mahrumuz. Hele Ege Denizinde sularımızın Yunan karasularıyla kucak kucağa olması nedeniyle burada esasen kıyı balıkçılığı yapılabilmektedir.

Karadenizde ise hamsi ve istavridin karaya vurmasını, palamut, torik ve lüferin kıyılarımıza yaklaşmasını bekleriz. Kalkan avı sahalarımız Sinop, Samsun ve Trakya kıyılarımızdan ileri gitmemektedir.

Kılçık balıklarını yasak olduğu zaman gaddarca avlamamız yüzünden nerede ise kılçık etini eczahanelerden tedarik edeceğiz. Bütün balıkların kıyılarımızda ve Boğazda yakalanmasını temin eden, denizlerin trafik memurları yunusları mavzerle avlarsak daha ne bekleriz.

En ilkel kanunların dahi Marmarada dip tirolü çekilmesini menetmesine rağmen bugün Marmarada bal gibi tirol çekilmektedir. (Tirolcuları göremiyoruz, yakalayamıyoruz) gibi bir mazeret kabul edilemez. Tirol kayıkları ve takımları bellidir. Marmara dışında tirol çekeceklerini söyleyenlerin takımları son limana kadar mühürlenebilir.

Tirol çekilmesini müdafaa eden bir çok müelliflerimiz vardır. Bu müelliflerin iyi niyete dayanan tezleri, namuslu ve mesleğini seven balıkçılar içindir. Yoksa ağ gözlerini küçücük tutup en küçük balıkları bile toplayan tirollar ve tirolcular hiç bir zaman hoş görülmez.

Dip tirolü çekilmesi bugün dahi yasak olmasına rağmen çok acıdır ki tirol balığı balıkhanede mükemmel muamele görür. Patlak, ezik balıkları satıştan menedip, getirenler hakkında en ufak bir muamele yapılmaz.

Marmara Denizi bir akuvaryum gibidir. Çok nefis yerli balıklarla doludur. Bir taraftan tirol ağları, diğer taraftan denizin dibini delik deşik eden kum kayıkları, Marmaranın incisi barbunya ve tekirleri mahvetmiştir.

Ruslar, Romenler ve Bulgarlar Karadenizde yüz tirolü çekip balık avlarlarken bizim tirolcular değil karasuları dışına çıkmak hem de Marmarada dip tirolü çekmektedirler ki pek yakın bir gelecekte Marmara denizi çöle dönecektir.

Bir başka acı hakikati daha açıklamak lâzımdır. Kıyı sahillerimizdeki her köyde bombacılıktan kolu veya eli kopmuş en az iki kişiye rastlamak her zaman mümkündür. Hopadan İskenderuna kadar bütün kı-

yılarımızda bombacılık, ilgililerin gözleri önünde, yapılmaktadır. İkinci Dünya Harbinde Romanya kıyılarından gelip Amasra, Sinop ve Samsun sahillerine yığılan büyük istavritleri bombalamak suretiyle Batum kıyılarına kaçırmadık mı?

Uzağa gitmeye hacet yoktur. İstanbulda, halkın en kesif olduğu yerlerde meselâ Sarayburnu ile Salacak ve Haydarpaşa mendirekleri çevresinde her gün en güzel balıklarımız gümbür gümbür bombalanmakta değil midir? Bombacılarla rüsumat, jandarma ve zabıta hiç ilgilenmemektedir. Esasen denizde ve karada balık avı kontrolünün jandarmaya verilmesi kadar komik bir şey olamaz. Brans, ilgi ve bilgisi bakımından balık avı kontrolü ile Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü vazifelennemelidir.

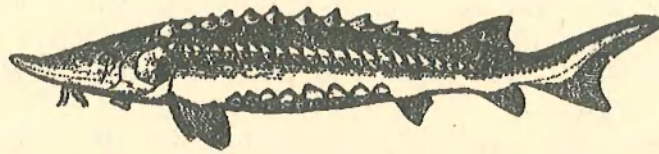
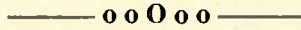
Bugün için üzerinde durulmayan fakat bir gerçek olan diğer husus da Karadenizdeki komşularımızdan Rusya'dan sonra Bulgaristan ve Romanya'nın da balıkçılığa, hem de esaslı şekilde önem vermeleridir. Pek yakın zamanlara kadar Romen ve Bulgarlar kalkan yemezlerdi' Bugün durum hiç de böyle değildir. Kendi kıyılarıyla açık denizlerdeki derin sularadaki kalkanları en fenni araçlarla avlamaktadırlar. Netekim bizde bu sene kalkan balığının pek bol olmayışı manidardır.

Komşu memleketlerin bu tür avlarına bir şey diyemeyiz. Fakat biz de onlarla paralel olarak balıkçılığımızı inkişaf ettirme yollarına gitmeliyiz. Halbuki bizler, dünyanın hiç bir tarafında görülmemiş fütursuz bir davranışla balık neslini mahvetmek için ne mümkünse yapmaktayız.

Marmaranın en verimli balık yataklarında Tirol-Tarafa çekeriz. Zıpkın ve bomba ile en nadide balıkları kırarız. Balık otu ve zehiri ile en güzel balıkları zehirler, köpek balıklarına ziyafet çekeriz. Kum çıkarmak için balık yataklarını delik deşik ederiz.

Bütün bu acı hakikatler, deniz ürünleri ve avlanması hakkındaki kanunun ağır müeyyedelerle bir an evvel çıkarılmasını ne kadar özletiyor.

Gelecek yazımızda göllerle akarsularımızdaki balıklarımızın nasıl imha edildiğine temas edeceğiz.

Dünya Balıkçılık Âlemi

İÇ HABERLER

★ Et ve Balık Kurumu, araştırma programı gereğince Batı Karadenizde midye yataklarının mevkilerinin ve miktarlarının tesbiti gayesiyle 4-9 haziran 1969 tarihleri arasında 41 gros tonluk «Pisi» av gemisiyle Ağva-Kefken arasında çalışmalarda bulunmuştur. Bu çalışmalara Dz. K. K. Seyir ve Hidrografi Dairesinden bir eleman da katılmıştır.

Çalışmalar sırasında hasat edilen 0.8 ton midye Kurumun Zeytinburnundaki (İstanbul) Et Kombinasında un yapılmıştır.

★ Et ve Balık Kurumu, faaliyet programı uyarınca, Marmara denizinde, balığın tercih ettiği bâzı ortam koşullarını tesbit etmek gayesiyle, 4-8 haziran 1969 tarihlerinde 83 gros tonluk «Yunus» av gemisiyle 60 istasyonda, muhtelif derinliklerde ısı tesbiti yapmış ve tuzluluk numuneleri almıştır.

★ Et ve Balık Kurumu yukarıdaki maddede adı geçen balıkçı gemisi ve 21 gros tonluk «Turna» balıkçı gemisiyle Marmara denizinin Adalar bölgesinde ışıkla balık av denemeleri yapmıştır. Denemeler 9 hazirandan 25 hazirana kadar devam etmiştir. İtalya nmenseli su altı ve su üstü lâmbaları ile naylon hamsinoz gırgır ağının kullanıldığı bu faaliyetler sırasında toplam 1.5 ton kraça, uskumru, çınakop tutulmuş ve balıklar İstanbul Balıkhanesinde satılmıştır.

★ Et ve Balık Kurumu, faaliyet programı gereğince Marmara denizinin Ambarlı ve Adalar civarında 11-27 haziran 1969 tarihlerinde 83 gros tonluk «Sazan» av ve 15 gros tonluk «Bulur» arama gemileriyle ışıkla balık av denemelerinde bulunmuştur. Yukarıdaki maddede zikredilen gereçlerin kullanıldığı bu denemelerde toplam 4.9 ton kraça, uskumru, çınakop, sardalya ve lüfer balıkları elde edilmiştir. Balıkların hepsi İstanbul Balıkhanesinde satılmıştır.

★ Et ve Balık Kurumu sularımızda yaşayan yosunları kıymetlendirmek amacıyla 1970 programına dahil edilmesini düşündüğü yosun konusunda ön bilgi temin bakımından Marmara denizi ve Karadeniz boğazı ağzında 19, 26, 27 ve 30 haziran 1969 tarihlerinde 41 gros tonluk «Pisi» av gemisiyle yosun araştırmaları çalışmaları yapmıştır. Algarna ve grep kullanılarak Marmarada Tuzla ve İzmit Körfezleri, adalar civarı ile Boğaz ağzında yosun hast etmiştir. Alınan yosun numuneleri arasında kıymetli, ekonomik değeri haiz numuneler bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu konuda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Botanik Enstitüsü ve Eczacılık Fakültesi ile de temaslarda bulunulmuştur.

★ Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki 5 Nisan 1954 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmasına ek 1969-1970 devresine (1.4.1969-31.3.1970) ait protokol 12 Haziran 1969 tarihli 13221 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Türkiye'den Romanya'ya ihraç edilecek mallara ait «B» listesinde 500 ton taze, tuzlanmış, dondurulmuş balıklar ile 150 dolar kıymetinde balık mahsulleri (balık yumurtası dahil) öngörülmüştür.

★ Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında akt olunan 23 Şubat 1955 Ticaret ve Ödeme Anlaşmasına Ek 1969 - 1970 devresine (1.4.1969-31.3.1970) ait Protokol 23 Haziran 1969 tarihli 13230 sayılı Resmî Gazete de yayımlanmıştır.

Türkiye'nin Macaristan'a ihraç edeceği mallara ait «B» listesinde 100 ton dondurulmuş balıklar ile PM çerçevesinde Balık konserveleri bulunmaktadır.

★ Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 18 Temmuz 1948 de aktolunan Ticaret ve Tediye Anlaşmasına Ek 1969-1970 devresine (1.4.1969-31.3.1970) ait protokol 24 Haziran 1969 tarihli 13231 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Türkiye'den Polonya'ya ihraç edilecek mallara ait «B» listesinde PM çerçevesinde sünger bulunmaktadır.

★ Et ve Balık Kurumuna ait frigorifik taşıma gemileriyle Haziran 1969 ayında toplam navlun bedeli 129.506 Türk lirası olan 421.4 ton çeşitli yiyecek maddeleri taşınmıştır. Yiyecek maddelerinin 394.1 tonu yabancı limanlar mütebakisi memleketimiz limanları arasında taşınmıştır.

DIŞ HABERLER

F.A.O.

★ Orta ve Doğu Atlantikte balık avcılığı yapan yirmi iki Devlet bazı av bölgelerini naşırı derecede işletilmesi problemini incelemek üzere bir toplantı yapmayı kararlaştırdı. Bu toplantı, Orta ve Doğu Atlantik balık avcılığı için FAO Komitesinin Accra'da aktemiş olduğu ilk toplantısı sonunda 28 mart 1969 da ilân edilmiştir.

Beş gün devam eden gizli müzakerelerden sonra Orta ve Doğu Atlantik Balıkçılık Komisyonu Fransa, Ghana, Fildişi Sahili, Japonya, Fas, Nijerya, Senegal, Siera Leone, İspanya ve Amerika Birleşik Devletlerden ehliyetli eksperler gönderilmesinin talep edilmesini istemiştir. Eksperler balıkçılıkla ilgili diğer milletlerarası teşekküllerle işbirliği halinde çalışacaklar ve trol ağ gözlerinin asgarî ölçüsü incelenecektir.

İsrail

★ Her nekadar İsrail'in balıkçı filosu Kızıl denizde işletilen ve El-yat'ta üslenen küçük gemilerden teşkil edilmişse de «Hiram I», «Azgad II», «Azgad III» ve «Yam Suf» adlarında dört frigorifik trol balıkçı gemisi daha mevcuttur. Bu dört trol gemisinden ilk üçü Afrikanın güney batı kıyıları açıklarında çalışmakta ve avlarını, İsrail'e sevk edilmek üzere, Kap limanına çıkarmaktadır. «Yam Suf» balıkçı trol gemisine gelince, bu gemi Batı Afrika açıklarında işletilmekte olup av üssü İspanya'ya ait Kanarya Adalarındaki Las Palmastır. 150 metre uzunluğunda olan geminin su çekimi 600 tondur. Mürettebatı 28 kişidir. Geminin balık ambar hacmi 220, günlük dondurma kapasitesi 10 tondur. 1300 beygir gücünde bir Deutz motorıyla donatılmıştır. Gemi kıçtan trol için donatılmış olmakla beraber rampasızdır. Aynı zamanda gırgır ağı kullanabilir ve bu maksatla bir power blockla teçhiz edilmiştir. Trol avcılığından tatmin edici sonuçlar elde edildiğinden bu av usulünde değişiklik gerekmemiştir. «Yam Suf» Polonya tipi bir trol ağı kullanmaktadır. Bu gereç Batı Afrika bankları üzerinde olduğu kadar Güney Batı Afrika bankları üzerinde de mükemmel sonuçlar vermiştir. Geminin mütad olarak üzerinde çalıştığı banklar 28 arz ve 12 arz arasında bulunup Fas'tan Senegal'e kadar uzanmaktadır. Geminin faaliyet gösterdiği bölge kıyıdan kırk mil açıkta ve 15 metreden yaklaşık 220 metre derinliktir. Sefer süresi kırk gündür fakat av koşulları müsait olduğu takdirde 25-30 gün devam etmektedir. «Yam Suf» un aradığı balıkların ekserisi Avrupalı tüketicilerce bilinmemektedir. En makbul balık yirmi kilogram gelen İşkinedir, fakat balık avcıları 80 ilâ 90 santimetre boyunda bir mezgit olan Gadus putassou (Risso) avlamaktadırlar. Avlar bu türlerden başka iki tür dil balığı ile uskumru ve ringayı kapsamaktadır.

«La Pêche Maritime»den

Libya

★ Libya hükûmeti bir Libya Balıkçılık Şirketi kurmak niyetindedir. Libya İç İşleri Bakanlığı; denizdeki balık kaynaklarını işletecek, işleyecek ve pazarlayacak olan bu şirketin sermayesine katılmaları için Libya vatandaşları davet etmektedir. Hükûmet bilhassa üs teçhizatı, balıkçı gemileri vermek suretiyle sermayeye iştirak edecektir.

Yunanistan

★ Yunanistan'da yayımlanan «Halieia» dergisince verilen rakkamlara göre 1968 okyanus balık avcılığı üretimi 34.403 tona erişmiştir. Okyanusta Balık Avcılığı yapan Yunanlı Armatörler Birliğinin verdiği rakam ise 34.691 tondur. Bu sonuncu rakkam 1967 yılına nazaran 2586 ton veya % 8.1 ve 1968 yılına nazaran % 16.2 bir fazlalık göstermektedir.

1968 yılında dondurma tertibatlı otuz dört trol balıkçı gemisi aralıksız olarak bütün yıl zarfında ve diğer 8 gemi sadece yılın bir bölü-

münde işletilmiştir. 1968 de Pire limanına dondurma tertibatlı trol balıkçı gemileri altmış dört, frigorifik taşıma gemileri yirmi dokuz defa uğramıştır. Karaya boşaltılan balık miktarı gemi itibariyle 1967 nin 374 tonuna mukabil 370 tondur. Bu, dondurma tertibatlı Yunanlı trol balıkçı gemilerinin produktivitesinde hafif bir gerileme % 1.07 göstermektedir. Bu gerilemenin sebebi Batı Afrikamn Kuzey sularındaki avlarda meydana gelen azalmadır. 1968 rakkamına Güney Afrika ve Güney Amerika menşeli 7340 ton mezzit balığı ilâve edilmeseydi gerileme şüphesiz daha önemli olacaktı.

Batı Afrikanın kuzey sularının produktivitesindeki gerilemenin sebepleri şunlardır:

ması nedeniyle burada esasen kıyı balıkçılığı yapılabilmektedir.

1) 1968 de Atlantikte balık avına, 23403 ton üretimde bulunan kırk iki adet dondurma tertibatlı trol balıkçı gemisi katılmıştır. Üretim gemi itibariyle 819 tondur. Bu miktar 1966 da 806, 1967 de 815 ton olmuştur.

2) Kırkı iki trol gemisinden otuz yedisinin işletildiği Batı Afrikanın kuzey sularının produktivitesini tâyin ve tesbit etmek için, Güney Afrika ve Güney Amerikada istihsal edilen 7340 tonu yukarıdaki maddede zikredilen üretim rakkamından düşmeli. Otuz yedi geminin üretimi 27063 tondur. Bu, gemi itibariyle 731 ton eder. Bu rakkam 1967 de 716, 1966 da 800 tona balığ olmuştur. 1967-1968 dönemindeki % 2 artış, 1964 denberi gözönünde tutulursa önemsiz olduğu görülür. 1964 den itibaren gemi itibariyle artış şöyledir: 1964 de 809, 1965 de 846, 1966 da 800, 1967 de 716 ve 1968 de 731 tondur.

3) Bâzı trol gemileri 1968 yılının muhtelif dönemlerinde hizmete girmiş ve başka gemiler de muhtelif dönemlerde hizmetten alınmış olduğundan gemilerin hepsinden bütün yıl faydalanılamamıştır. Böylece 1969 da altı trol gemisi hizmetten alınmış ve iki gemi hizmete girmiştir. Önceki yıllar için kabul edilmiş olan hesap usulüne göre 1966 da işletilmiş kırk iki trol gemisi bütün bir yıl boyunca işletilmiş otuz dokuz gemiye tekabül eder. Bu esas üzerinden gemi başına üretim 1967 nin 881 tonuna mukabil 1968 de 882 ton olmuştur.

Okyanus balık avcılığından elde edilen derin dondurulmuş balık üretiminin (34403 tonu) değeri 1967 yılının yaklaşık 104.918.400 Türk lirasına mukabil % 30.8 bir artışla yaklaşık 137.232.000 Türk lirasıdır. Söz konusu üretimin ortalama kilogram fiatı bir yıl evvelkinin yaklaşık 3.29 Türk Lirasına mukabil 3.98 Türk lirasıdır. Şu hususu kaydetmek gerekir ki, ortalama fiatın artmasına sebep kalitenin islahıdır. Netice olarak ucuz balıkların üretimi yetersiz olmuş ve tüketim azalmıştır.

Uluslararası Balık Unu İmalâtçılar Birliği

★ Uluslararası Balık Unu İmalâtçılar Birliğince verilen rakkamlara göre, Birlik üyesi ülkelerde 1968 yılında total balık unu üretimi bir

yıl evvelki üretime nazaranyüzde 6 bir artışla 3.800.000 metrik tonu geçmiş bulunmaktadır. Bu rakkamla bu alanda en yüksek rekor tesis edilmiştir. Balık unu üretiminde hissedilir artışlar Kanada, Şili, Danimarka, Birleşik Krallık, Peru ve Güney Afrika'da kaydedilmiştir. Buna mukabil Federal Almanya Cumhuriyeti, Norveç ve İzlanda'nın balık unu üretiminde gerileme olmuştur. İzlanda'da üretim 1967 yılına nazaran % 53 bir azalma kaydetmiştir. 1968 balık unu üretiminin ülkeler itibariyle dağılımı 1967 ve 1966 ile mukayeseli olarak verilmiştir.

Ülkeler	1968 Ton	1967 Ton	1966 Ton
Belçika	4.560	3.780	4.500
Kanada	122.498	89.434	88.344
Şili	187.243	130.866	194.221
Danimarka	222.770	149.261	107.915
Fransa	13.200	13.200	13.200
İsveç	8.029	7.824	6.189
F.Almanya Cumhuriyeti	69.697	77.065	73.443
Birleşik Krallık	8.029	80.487	85.906
A. Birleşik Devletleri	190.725	167.154	175.586
İzlanda	53.242	112.849	175.831
Norveç	401.932	491.562	421.725
Peru	1.922.020	1.815.983	1.470.478
Güney Afrika	471.142	351.928	257.565
İspanya	53.000	43.600	27.583
Fas	—	35.00	32.470
Angola	37.457	44.763	54.670
Toplam	3.846.232	3.614.756	3.189.626

Japonya yukarıdaki tabloda görülmemektedir. Çünkü bu ülke adı geçen Birliğe balık unu üretimi hakkında malûmat vermemektedir. 1967 yılının 387 bin tonuna mukabil 1968 de 440.000 ton balık unu ile diğer hayvansal unlar üretiminde bulunduğu tahmin edilmektedir. Tokyo'daki Dış Tarım Teşkilâtı tarafından verilmiş olan bilgiye göre Japonya 1966 yılında 347.000 metrik ton balık unu üretmiştir.

Yukarıdaki kabloda görüleceği üzere, Birlik üyesi ülkeler tarafından 1968 yılında üretilen tüm balık ununun yaklaşık % 50 si bu tür üretimde ham madde olarak hemen hemen hamsi (anchoveta) kullanan Peru'ya aittir. Bu ülkeyi önem sıralarına göre Güney Afrika, Norveç, Danimarka, Amerika Birleşik Devletleri, Şili, Kanada, Birleşik Krallık, Federal Almanya Cumhuriyeti, İzlanda, İspanya, Angola, Fransa, İsveç, Belçika izlemektedir.

BALIK VE BALIKÇILIK

(FISH and FISHERY)

Foundation : 1953

VOL. XVII
No. 7

JULY
1969

ET ve BALIK KURUMU G. M.
BALIKÇILIK MÜESSESESİ MD.
BEŞİKTAŞ - İSTANBUL

EDITOR
O. KARAATA

CONTENTS

	Page
ABOUT THE NUTRITION OF THE RED MULLET IN BLACK SEA DURING THE WINTER SEASON	1
FISH SOLD IN İSTANBUL FISH MARKETS DURING 1968	5
SALMON AND TROUTS (PART XII) Salmon and trout hatchery, Trout reproduction in U.S.A., The reasons of extinction of some trouts, The trout lunds in California, The rare, extinct, or invalid trout in California, Trout management.	11
BASS FISH	15
THE RAISONS OF DECREASE OF THE PRODUCTS IN TURKISH SEA WATERS	20
WORLD FISHING NEWS	23

Okulsuz köylere okul yaptıran banka

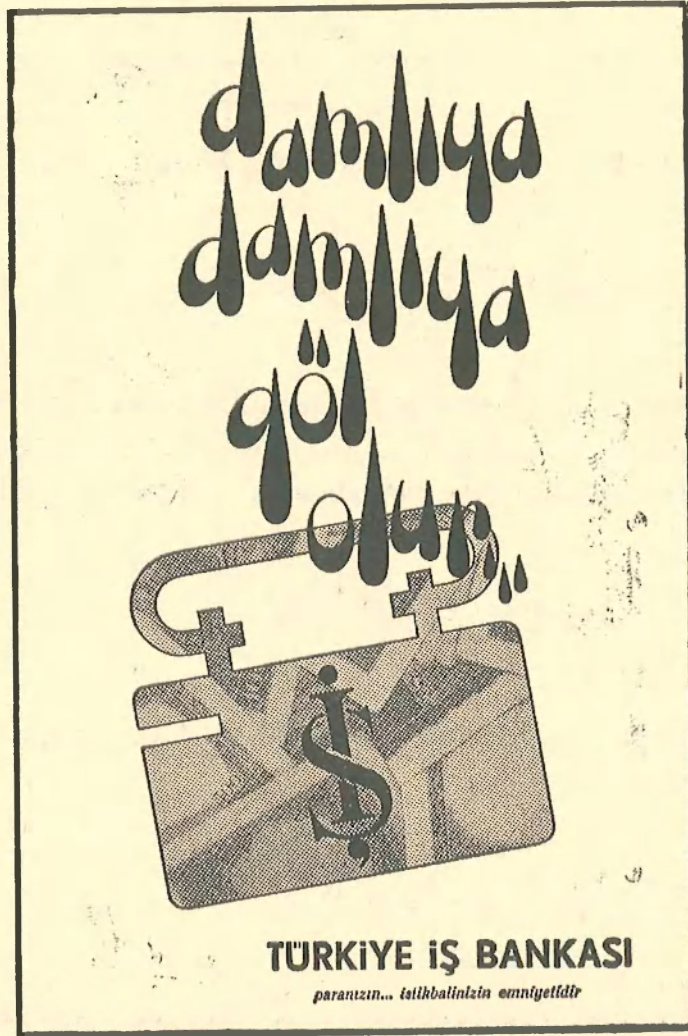
ŞEKERBANK

Sadece tasarruf ettiği defter bedelleriyle bu sene de Mandıra, Anasultan, Güveçdere, Akköy, Gökdere köylere beş yeni okul yaptıran banka

ŞEKERBANK

Ayrıca mudilerine 1,550,000.— TL. ikramiye dağıtan banka

ŞEKERBANK

**Vita'nızı
şimdi
5 kg.lık
kutularda
alınız...**

Vita'nın 5 kg.lık kutuları kolaylığınız için düşünülmüştür.

● **plastik kapak Vita'nızı taptaze olarak muhafaza eder.**

● **Madenî kulp taşımayı kolaylaştırır.**

Evet Vita'nızı 5 kg.lık kutularda almakta istifâdeniz vardır.

Vita yemeğin lezzeti, midenin dostu.

BAŞAK SİGORTA A.Ş.

Türkiyede Sermayesi ve Teşkilâtı En Büyük Sigorta Şirketi
Sermayesi : 3.000.000

**YANGIN — NAKLİYAT — HAYAT — KASKO — TRAFİK
FERDİ VE KOLLEKTİF KAZA — HIRSIZLIK
CAM KIRILMASI — UMUMİ MES'ULİYET
SİGORTALARI**

Çabuk İş — Kolay Ödeme

**TÜRKİYENİN HER TARAFINDA
T.C. ZİRAAT BANKALARI,
EMNİYET SANDIKLARI ve
TURİZM BANKASI**

ACENTELERİDİR

Telefon: 47 12 56 - 47 12 57 - 47 83 54 - 47 56 76

**sıcak, soğuk, ses
izolasyonunda**

İZOCAM

CAMYÜNÜ

- * HAFİFTİR
- * ELASTİKİDİR
- * KIRILMAZ
- * YANMAZ
- * ASİTLERE MUKAVİMDİR
- * FİRESİ YOKTUR

İZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
BANKALAR CAD. TÜRKELİ HAN KAT 3
TELEFON : 49 84 51 - 52

EBK 40/1969

ET ve BALIK KURUMU

TELGRAF : ETBALIK ETBALIK BEŞİKTAŞ
TELEFON : 11 60 00 47 51 98

ANKARA

İSTANBUL

ET VE BALIK KURUMU, YURT İÇİ VE YURT DIŞI PİYASALARA TAZE VE DONMUŞ ET, DERİ, BAĞIRSAK, ET YAĞLARI, ET MAMÜLLERİ, DİĞER HAYVANİ ÜRÜNLER İLE BALIK, BALIKUNU VE BALIK YAĞI ARZETMEKTEDİR. AYRICA FRİGORİFİK NAKLİYE GEMİLERİNİ İÇ VE DIŞ SEFERLER İÇİN KİRAYA VERMEKTEDİR. ET VE DİĞER ÜRÜNLER İÇİN ANKARA: BALIK, BALIKUNU, BALIKYAĞI VE GEMİLER İÇİN İSTANBUL ADRESİNE MÜRACAAT EDİLMELİDİR.

ET VE BALIK KURUMU OFFERS FRESH AND FROZEN MEAT, HIDES AND SKINS, SHEEP AND BEEF CASINGS, FATS, MEAT PRODUCTS AND OTHER ANIMAL BY PRODUCTS; ALSO FISH, FISH MEAL AND FISH OIL, TO THE DOMESTIC AND FOREIGN MARKETS. IN ADDITION REFRIGERATED VESSELS ARE CHARTERED FOR CARRYING CARGO TO TURKISH AND FOREIGN PORTS FOR MEAT AND OTHER PRODUCTS PLEASE CONTACT OUR ANKARA HEAD OFFICE, FOR FISH, FISH MEAL, FISH OIL AND VESSELS OUR ISTANBUL ADDRESS MUST BE CONTACTED.

EBK 41/1969

ÇINAR MATBAASI

Fiati: 125 Kuruş

ET